ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม

Development Approach of Tourism Resources in the Lower Area of Sonkhla Lake for Thai Muslim Tourists

สมชัย ปราบรัตน์*
Somchai Prabrat
วารีพร ชูศรี*
Wareeporn Chusri
วราภรณ์ สุขแสนชนานันท์**
Waraporn Suksanchananun
สรัญญา โยะหมาด***
Saranya Yomad
วิภา วังศิริกุล****
Wipa Wangsirikul

Received : October 15, 2018
Revised : December 4, 2019
Accepted : January 7, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างชาวไทยมุสลิม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าทีและค่าเอฟ ผลวิจัยวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่างกัน มีระดับความพึงพอใจ

*อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Lecturer in Hatyai Business School, Hatyai University
**อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Lecturer in Business Administration Program, Sukhothai Thammathirat Open University
***อาจารย์ประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
Lecturer in Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University
****อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
Lecturer in Faculty of Management Science, Princess of Naradhiwas University

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับสถานภาพอื่นๆไม่พบความแตกต่าง ส่วนแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม 1) ควรปรับปรุงลักษณะถนนที่ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวจากถนนให้ดีขึ้นและควรเพิ่มเส้นทางใหม่ที่มีระยะทางที่สั้นขึ้นพร้อมทั้งควรสนับสนุนพาหนะรับจ้างที่เข้าถึงจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น 2) ควรมีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาด มีป้ายห้ามนำสัตว์เลี้ยงและการประดับรูปภาพที่เหมาะสม พร้อมรายการทีวีเหมาะสมในที่พักแรมหรือที่พักผ่อน3) สร้างความเข้าใจให้กับพื้นที่ในส่วนความหลากหลายทางวัฒนธรรมการรักษาระบบนิเวศให้มีความสมบูรณ์ และสร้างระบบป้องกันอัคคีภัยให้ดี 4) รักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงความสวยงามต่อไป ให้มีหน่วยงานระดับพื้นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้ต่อการท่องเที่ยว และควรส่งเสริมให้สถานประกอบการสร้างกิจกรรมเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น 5) ส่งเสริมการให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนมีความรู้ในการดูแลนักท่องเที่ยวสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี 6) ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในสถานที่สำคัญทุกพื้นที่ ควรมีป้ายอธิบายข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบถึงประวัติของสถานที่ให้ครอบคลุม และพัฒนาระดับการดูแลความปลอดภัยให้ทั่วถึง

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา / บริเวณสาบสงขลาตอนล่าง / นักท่องเที่ยวไทยมุสลิม

ABSTRACT

This study was aimed to determine development approaches tourism resources in the lower are of Songkhla Lake for Thai Muslim tourists. The data were collected using questionnaires from 400 Thai Muslim tourists as the informants and analyzed through statistical methods of percentage, t-value and F-value. The study found that the average age difference among Thai Muslim tourists had an influence on the differences in satisfaction towards the tourism resources, at statistical significance level of .01. No difference in other statuses of the tourists was found. Following suggestions are approaches for developing tourism resources of the area: 1) Roads to the tourism destinations should be improved, a number of new shortcuts should be increased, and including that the transportation services from the main road to the destinations should be more available. 2) More signs about prayer direction (qibla) including pet banning should be provided in accommodations with proper decorated wall photos and Islamic television channels. 3) Local community understands about multiculturalism, complete conservation, and installing fire safety system should be built. 4) The tourism destinations should be conserved to continue holding its beauty under the monitoring of the local authority and tourism entrepreneurs' organizing of extra activities for the tourists to get more experienced should be promoted. 5) Local understanding of taking care of tourists and

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

participating in activities organized by the destinations, and awareness of being a good host should be regulated.6) Tourist information center of every destination with description signs regarding comprehensive general and historical information of the destinations should be established with well-developed safety system of the entire area.

Keywords : Development Approach / the lower area of Songkhla Lake / Thai Muslim Tourists

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของโลกเห็นได้จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกปี ซึ่งก่อให้เกิดผลทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมใหญ่ๆ หลายอุตสาหกรรมทั้งทางด้านการว่าจ้างแรงงานหมุนเวียนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและตลาดแรงงานในการท่องเที่ยวมีการขยายการเติบโตจากเดิมมากขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับในประเทศไทยนั้น ได้ให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวมานานกว่า 40 ปี ส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวปรากฏ อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เห็นได้จากผลประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก มีรายได้ จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทุกปีส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสูงขึ้น (Wanichanugorn, 1997) สำหรับพื้นที่ท่องเที่ยวภาคใต้นั้นมีกลุ่มนักท่องเที่ยวมุสลิมเป็นอีกกลุ่มหนึ่งของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น การจัดสินค้าและบริการให้เป็นที่ยอมรับสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามหรือมีฮาลาลเป็นสิ่งสำคัญ ดังข้อมูลของ Aree. (2014) ว่าฮาลาลเป็นโอกาสของประเทศไทยในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ รัฐบาลทุกสมัยมองเห็นโอกาสและให้การสนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ รวมถึงผู้ประกอบฮาลาลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก จำนวนบุคลากรขององค์กรเหล่านี้มีความมุ่งมั่นที่จะสนองนโยบายของรัฐบาลและเพื่อเปิดโอกาสทางธุรกิจ แต่กลับพบว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องฮาลาลจริงๆ มีน้อยมาก จึงส่งผลกระทบต่อกิจการฮาลาลไทยหลายๆ ด้าน ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องฮาลาล จึงถือว่าเป็นสิ่งแรกๆ ที่ผู้เกี่ยวข้องกับ ฮาลาลทุกคนต้องสร้างและพัฒนาขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานในทุกระดับและจะสร้างความเชื่อมั่นในฮาลาลไทยแก่ผู้บริโภคเป็นอย่างดี

รูปแบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อนักท่องเที่ยวที่เป็นมุสลิมก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งซึ่งสามารถส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวฮาลาลได้ ผนวกกับความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลามีศักยภาพสูงด้วย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งใน 8 จังหวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสงขลาเป็นเมืองประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของประเทศไทยมาแต่สมัยโบราณ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และการละเล่นพื้นเมือง ศิลปะพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรม สงขลาเป็นเมืองประวัติศาสตร์ มีเรื่องราวสืบต่อกันตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีการค้นพบ

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

หลักฐาน ได้แก่ ขวานหิน ซึ่งเป็นเครื่องมือสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่อำเภอสทิงพระ ประวัติความเป็นมา และวัฒนธรรมสมัยที่เมืองสทิงพระเจริญ สอดคล้องกับงานของ Liangpornpan. (2004) ที่พบว่า ทะเลสาบสงขลามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อยู่ถึง 41แหล่ง โดยในแต่ละบริเวณหรือแต่ละแหล่งมีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน บางแหล่งได้รับการพัฒนาบ้างแล้ว แต่ยังพัฒนาไม่เต็มศักยภาพ และยังมีอีกหลายแหล่งที่ยังไม่ได้พัฒนา จึงทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณนี้ ได้รับการพัฒนามาใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่เต็มที่ จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพพร้อมที่จะรองรับการท่องเที่ยวจากนักท่างเที่ยวกลุ่มมุสลิมได้มากขึ้น ก่อเกิดการขยายตัวอย่างเหมาะสมและยั่งยืน ช่วยให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น สร้างรายได้ และความภาคภูมิใจให้กับคนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีต่อศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง จำแนกตามสถานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มาท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ศึกษา จังหวัดสงขลา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนจริง ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cochran. (1953) กรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ทราบแต่เพียงว่ามีจำนวนมาก โดยกำหนดสัดส่วนของประชากรนักท่องเที่ยวเท่ากับ 0.05 ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้มีค่า 0.05 ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 384.16 ตัวอย่างเป็นอย่างน้อย ขณะที่งานวิจัยในครั้งนี้เลือกใช้กลุ่มตัวอย่างชาวไทยมุสลิม จำนวน 400 ตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) กล่าวคือทางผู้วิจัยจะคำนึงถึงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว โดยจะแบ่งแหล่งท่องเที่ยวละเท่าๆกัน คือ 400/12 =33.33 หรือประมาณ 33-34 คนต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เก็บข้อมูล ประกอบด้วย อ.เมือง (ต.เกาะยอ, ต.เขารูปช้าง, ต.บ่อยาง) อ.หาดใหญ่ (ต.คูเต่า) อ.สิงหนคร (ต.ป่าขาด, ต.ทำนบ, ต.สทิงหม้อ, ต.หัวเขา) และอ.ควนเนียง (ต.ห้วยลึก, ต.ควนโส, ต.รัตภูมิ, ต.บางเหรียง) จังหวัดสงขลา

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การสุ่มตัวอย่าง แบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling)โดยการสอบถามเบื้องต้นกับนักท่องเที่ยวที่พบในบริเวณสถานที่เก็บข้อมูล ว่าใช่นักท่องเที่ยวไทยมุสลิมหรือไม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และด้านการจัดการการท่องเที่ยว เป็นลักษณะคำถามแบบ มาตรประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert-Type Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ พึงพอใจน้อยสุด พึงพอใจน้อย พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจมาก และพึงพอใจมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อเสนอลำดับความเห็นที่ความเร่งด่วนในการพัฒนาโดยใส่หมายเลขข้อ ตามลำดับความสำคัญที่เห็นควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 ลำดับที่ 3 ดังนี้

ลำดับที่ 1 หมายถึง เห็นว่ามีความสำคัญในการพัฒนามากที่สุด

ลำดับที่ 2 หมายถึง เห็นว่ามีความสำคัญในการพัฒนารองมาเป็นอันดับที่ 2

ลำดับที่ 3 หมายถึง เห็นว่ามีความสำคัญในการพัฒนารองมาเป็นอันดับที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง สามารถแบ่งได้ออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ ได้แก่ สถาบันทักษิณคดีศึกษา/พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ธำมะรงค์ และพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ

2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ เมืองสงขลาเก่าเขาแดง สุสานพระยาแขก พระตำหนักเขาน้อย กำแพงเมืองสงขลา และป้อมปากน้ำแหลมทราย

3) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา หาดสมิหลา หาดเก้าเส้ง หาดชลาทัศน์ เกาะยอ เกาะหนูเกาะแมว แหลมจองถนน แหลมสนอ่อน เขาตังกวน วนอุทยานน้ำตกบริพัตร น้ำตกโตนงาช้าง และน้ำตกโตนปลิว

4) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ ได้แก่ สวนสองทะเล สวนป่าเปรม สวนเสรี สวนสาธารณะเทศบาลเมืองหาดใหญ่ สวนสัตว์สงขลา และสมิหลาชิพฟาร์ม

5) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ชุมชนแหลมโพธิ์ แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาสทิงหม้อ/หมู่บ้านหัตถกรรมสทิงหม้อ ย่านเมืองเก่าสงขลา และมัสยิดกลาง

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากแหล่งท่องเที่ยว 5 ประเภท จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างโดยให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร เมื่อได้จำนวนแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มแล้ว ทำการเลือกแหล่งท่องเที่ยวแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มโดยถือว่า ทุกๆ หน่วยหรือทุกๆสมาชิกในประชากรมีโอกาสจะถูกเลือกเท่าๆ กัน ทางผู้วิจัยได้ใช้วิธีจับสลาก ได้ผลของการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ 2 แหล่ง คือ สถาบันทักษิณคดีศึกษา/พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 2 แหล่ง คือ เมืองสงขลาเก่าเขาแดง และสุสานพระยาแขก

3) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 4 แหล่ง คือ หาดสมิหลา หาดเก้าเส้ง เกาะยอ และวนอุทยานน้ำตกบริพัตร

4) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ 2 แหล่ง คือ สวนป่าเปรม และสวนสัตว์สงขลา

5) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 แหล่ง คือ แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาสทิงหม้อ/หมู่บ้านหัตถกรรมสทิงหม้อ และมัสยิดกลาง

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประมาณ 400 คน ทางผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองประมาณ 33-34 คนต่อแหล่งท่องเที่ยว

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และ อาชีพ

2. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีต่อศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง จำแนกตามสถานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวมุสลิม ใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test)และค่าเอฟ (F-test)

3. การเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ใช้วิธีเลือกข้อมูลระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวน้อยสุด 3 อันดับ ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมประเมินมาโดยพิจารณาจากลำดับการเข้าไปส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น โดยเรียงจากลำดับน้อยสุดที่ควรได้รับการพัฒนาอันดับแรกและเรียงไปอีกสองลำดับเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่างสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม สรุปผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.00) อายุระหว่าง 26-35 ปี (ร้อยละ 24.50) รองลงมา อายุ 36-45 ปี (ร้อยละ 24.30) และอายุ 20-25 ปี (ร้อยละ 22.00) ตามลำดับ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 25,001 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 24.30) รองลงมา 15,001-

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

20,000 บาท (ร้อยละ 22.30) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 38.00) รองลงมาอนุปริญญาหรือปวส. (ร้อยละ 29.80) อาชีพส่วนใหญ่ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 20.50) รองลงมาพนักงานบริษัท (ร้อยละ 15.50)

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีต่อศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง จำแนกตามสถานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทยมุสลิม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และอาชีพ ได้ผลการการวิจัยตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบค่าที (t-test) และผลการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง	สถานภาพส่วนบุคคล				
	เพศ	อายุ	รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	การศึกษา	อาชีพ
	t-test	(F-test)	(F-test)	(F-test)	(F-test)
ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.204	2.533*	4.663**	3.479*	1.481
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	2.944	0.712	0.967	3.311*	1.019
ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	4.564*	0.883	0.633	0.220	0.819
ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	1.411	0.723	0.184	0.092	0.695
ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น	2.069	1.354	0.391	3.541*	2.365
ด้านการจัดการการท่องเที่ยว	0.100	3.277*	2.997	0.261	2.307
รวม	**0.076**	**4.517****	**0.581**	**2.265**	**1.640**

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบค่าที (t-test) และผลการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ดังนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2.1 เพศของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า เพศหญิงมีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว มากกว่าเพศชาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวม และด้านความสะดวกในการเข้าถึงและด้านการจัดการ แตกต่างกัน ดังนี้ ภาพรวม เปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว น้อยกว่า ช่วงอายุ 26-35 ปี และช่วงอายุ 36-45 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และน้อยกว่า ช่วงอายุ 20-25 ปีและช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว น้อยกว่า ช่วงอายุ 26-35 ปี และช่วงอายุ 36-45 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และน้อยกว่า ช่วงอายุ 20-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดการการท่องเที่ยว เปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีอายุช่วงอายุ36-45 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว มากกว่า ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่า ช่วงอายุ 20-25 ปี และช่วงอายุ 26-35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความสะดวกในการเข้าถึง แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว มากกว่ารายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า5,000 บาท และ5,001-10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความสะดวกในการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกัน ดังนี้ ด้านความสะดวกในการเข้าถึง เปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว มากกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ระดับอนุปริญญาหรือ ปวส.และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว น้อยกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ระดับอนุปริญญาหรือ ปวส.และปริญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น เปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการ

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ท่องเที่ยว มากกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ระดับอนุปริญญาหรือ ปวส.และปริญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 อาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมใช้วิธีเลือกข้อมูลระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวน้อยสุด 3 อันดับที่นักท่องเที่ยวประเมินมา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเสนอการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข เรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง โดยเรียงจากลำดับผลความพึงพอใจน้อยสุดที่ควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอันดับแรกและเรียงไปอีกสองลำดับเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมได้ประเมินในหัวข้อดังกล่าวต่อไปนี้ที่จะต้องยกระดับการส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดย เรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง ดังนี้ 1) ควรปรับปรุงลักษณะถนนจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น 2) ระยะทางจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยวควรจัดหาเส้นทางที่ใกล้ให้มีเพิ่ม และ 3) ควรสนับสนุนพาหนะรับจ้างที่เข้าถึงจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

3.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมได้ประเมินในหัวข้อดังกล่าวต่อไปนี้ที่จะต้องยกระดับการส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดย เรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง ดังนี้ 1) ที่พักแรมและที่พักผ่อน ควรมีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาด 2) ที่พักแรมและที่พักผ่อนควรมีป้ายห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในที่พักแรมหรือที่พักผ่อน และ 3) ที่พักแรมและที่พักผ่อนควรประดับรูปภาพที่เหมาะสมและรายการทีวีเหมาะสม

3.3 ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมได้ประเมินในหัวข้อดังกล่าวต่อไปนี้ที่จะต้องยกระดับการส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดย เรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง ดังนี้ 1) สร้างความเข้าใจให้กับพื้นที่ในส่วนความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) ต้องรักษาระบบนิเวศให้มีความสมบูรณ์ และพื้นฟูที่เสียไปให้ดีขึ้น และ 3) สร้างระบบป้องกันอัคคีภัยให้ดี

3.4 ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมได้ประเมินในหัวข้อดังกล่าวต่อไปนี้ที่จะต้องยกระดับการส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดย เรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง ดังนี้ 1) รักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงความสวยงามต่อไป 2) ให้หน่วยงานที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้ดีและพร้อมต่อการท่องเที่ยว และ 3) สร้างกิจกรรมเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น

3.5 ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่นโดยนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมได้ประเมินในหัวข้อดังกล่าวต่อไปนี้ที่จะต้องยกระดับการส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดย เรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง ดังนี้ 1) ส่งเสริมการให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือ

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ชุมชนมีความรู้ในการดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยว 2) เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และ 3) แบ่งบันผลประโยชน์ให้คนในชุมชนเพื่อเพิ่มความตระหนักในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

3.6 ด้านการจัดการการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมได้ประเมินในหัวข้อดังกล่าวต่อไปนี้ที่จะต้องยกระดับการส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดยเรียงลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาก่อนหลัง ดังนี้ 1) ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในสถานที่สำคัญทุกพื้นที่ 2) ควรมีป้ายอธิบายข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบถึงประวัติของสถานที่ให้ครอบคลุม และ 3) พัฒนาระดับการดูแลความปลอดภัยให้ทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีเพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะสถานที่หรือกิจกรรมที่หลากหลายสามารถรอบรับได้ครอบคลุมทั้งสองเพศ ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sadhibndhammavit. (2011) ซึ่งศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยมในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Taveewong-olarn. (2009) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักทองเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านโบราณสถานและสิ่งแวดล้อม ราคาสินค้าและบริการการคมนาคม ความปลอดภัยการบริการของที่ระลึกและบทบาทของภาครัฐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในแต่ในช่วงอายุต่างกัน เนื่องจากประสบการณ์ต่างกัน ความพึงพอใจจึงแตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Taveewong-olarn. (2009) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยด้าน อายุ ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ได้รับความพึงพอใจจากการมาท่องเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านโบราณสถานและสิ่งแวดล้อม ราคาสินค้าและบริการ การคมนาคม ความปลอดภัยการบริการของที่ระลึกและบทบาทของภาครัฐแตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ Lertjitkaroon. (2007) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย มีความพึงพอใจต่อแหล่ง ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า ซึ่งจะเห็นว่านักท่องเที่ยวที่มี อายุน้อยมีความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะไม่ได้การเปรียบเทียบในส่วนของค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับสิ่งที่ได้รับ ความพึงพอใจจึงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัย

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jeenapak. (2012) ซึ่งได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมไม่แตกต่าง และผลการวิจัยในครั้งนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Sukanthasiriku. (2013) ซึ่งศึกษาการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ ที่แตกต่างกัน

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการต้องการท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวคนทุกระดับพึงประสงค์ที่จะท่องเที่ยวด้วยกันทั้งสิ้น ระดับความพึงพอใจจึงไม่แตกต่าง ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanphen. (2015) ซึ่งทำการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาไร่องุ่นกราน มอนเต้ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่องุ่นกราน มอนเต้ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างไปตามระดับการศึกษา และผลการวิจัยในครั้งนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Samart. (2002) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มี พฤติกรรมและความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

5. นักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิมที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะสถานที่ท่องเที่ยวจะมีช่วงวันเวลาที่เอื้อให้ทุกอาชีพท่องเที่ยวโดยเท่าเทียมกัน ความพึงพอใจ จึงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mo (2016) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า อาชีพหลักของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยในครั้งนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Lertjitkaroon. (2007) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา มีความพึงพอใจ ต่อแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงาน

6. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมุสลิม ซึ่งได้แนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ควรปรับปรุงลักษณะถนนที่ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวจากถนนให้ดีขึ้นและควรเพิ่มเส้นทางใหม่ที่มีระยะทางที่สั้นขึ้นพร้อมทั้งควรสนับสนุนพาหนะรับจ้างที่เข้าถึงจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น 2) ควรมีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาด มีป้ายห้ามนำสัตว์เลี้ยงและการประดับรูปภาพที่เหมาะสมพร้อมรายการทีวีเหมาะสม ในที่พักแรมหรือที่พักผ่อน 3) สร้างความ

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เข้าใจให้กับพื้นที่ในส่วน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การรักษาระบบนิเวศให้มีความสมบูรณ์ และสร้างระบบป้องกันอัคคีภัยให้ดี 4) รักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงความสวยงามต่อไป ให้มีหน่วยงานระดับพื้นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้ต่อการท่องเที่ยว และ ควรส่งเสริมให้สถานประกอบการสร้างกิจกรรมเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น 5) ส่งเสริมการให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนมีความรู้ในการดูแลนักท่องเที่ยวสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี 6) ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในสถานที่สำคัญทุกพื้นที่ ควรมีป้ายอธิบายข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบถึงประวัติของสถานที่ให้ครอบคลุม และพัฒนาระดับการดูแลความปลอดภัยให้ทั่วถึง ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aree. (2016) ซึ่งกล่าวสรุปไว้ว่า การท่องเที่ยววิถีอิสลามมุ่งเน้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ชาวมุสลิม สถานที่ ผลิตภัณฑ์ (สถานที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องดื่ม) มิติต่างๆ (เช่น เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา) และการจัดการบริการ (การตลาดและประเด็นทางจริยศาสตร์) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriprasert. (2013) ได้ทำการศึกษา เรื่อง พฤติกรรมและความต้องการการท่องเที่ยวฮาลาล ฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม โดยสรุปพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการ มีเครื่องหมายแสดงทิศทางสำหรับการละหมาด มีอาหารหรือร้านอาหารฮาลาลในโรงแรม มีคัมภีร์อัลกุรอาน ผ้ารองละหมาด และเวลาการละหมาดในห้องพัก มีตราสัญลักษณ์ฮาลาลให้เห็นเด่นชัด พนักงานมีจิตบริการและมีความเป็นมิตร การให้บริการของธุรกิจสปาต้องแยกห้องบริการสำหรับลูกค้าหญิงและชาย ใช้ผลิตภัณฑ์/เครื่องสำอางฮาลาล และ เตียงและห้องน้ำไม่หันไปทางนครเมกกะ มีมัสยิดอยู่ใกล้เคียง มีชายหาดสำหรับครอบครัวและมีการขยายเสียงอาซานเพื่อแจ้งเวลาละหมาด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanin. (2013) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของ ประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม ผลการวิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลได้ดังนี้ 1) การบริการนักท่องเที่ยวควรเป็นไปหลักศาสนาอิสลามตลอดการเดินทาง 2) มัคคุเทศก์และพนักงานต้องเคารพและรักษาระเบียบวินัยตามหลักศาสนาอิสลาม 3) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม 4) การจัดสถานที่พักควรเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ภายในสถานที่พักควรมีป้ายบอกสัญลักษณ์ทิศเมกกะ มีสายชำระล้างภายในห้องพัก เป็นต้น 5) ควรจัดบริการภัตตาคารหรือร้านอาหารตามมาตรฐานฮาลาล 6) การใช้บริการการขนส่งควรมีความปลอดภัย และมีระบบป้องกนความปลอดภัย 7) มีสถานที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิมสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้ 8) ไม่จัดกำหนดการท่องเที่ยวในสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักการศาสนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เสนอต่อกรมการท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลไปกำหนดทิศทางการส่งเสริมในพื้นที่ และคณะกรรมการอิสลามกลางจังหวัดใช้ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการส่งเสริมให้สถานประกอบการและโรงแรม ขอเครื่องหมายฮาลาลให้มากขึ้น ร่วมถึงผู้นำและชุมชนในพื้นที่จะได้มีความเข้าใจในความเป็นลักษณะของนักท่องเที่ยวไทยมุสลิมมากขึ้น

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงลึกและเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวมุสลิมประเทศอื่นๆเพราะประเทศไทยมีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากขึ้น

References

Aree, S., et al. (2014). **Thailand's Halal Food Business Opportunities and Approach to Access Indonesian Market**. Bangkok : Chulalongkorn University.

Aree, S. (2016). **Islamic Tourism: Thailand's Opportunity in ASEAN**. [Online]. Available : www.rsu.ac.th/jla/public/upload/journal/article/abstract/20160630abstractFV453.pdf. [2018, January 16].

Boonyapakd, W. (2007). **Thailand's Tourism Resources, A Teaching Material for Thailand's Tourism Resources**. Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University.

Chanin, O., et al. (2013). **Increasing Halal Tourism Potential at Andaman Gulf in Thailand for Muslim Country**. Bangkok : The Thailand research Fund.

Chanphen, S. (2015). **Thai Tourists' Satisfaction towards the Agrotourism : A Case Study of Gran Monte Vineyard, Khao Yai, Nakhon Ratchasima, Province**. Master Project, M.A. Dhurakij Pundit University.

Cochran, W.G. (1953). **Sampling Techiques**. New York : John Wiley& Sons. Inc.

Jeenapak, V. (2012). **Domestic Tourists Satisfaction Towards the Erawan National Park in Kanchanaburi**. Master Project, M.Sc. Srinakharinwirot University.

Lertjitkaroon, P. (2007). **Thai Tourists' Satisfaction with Somdet Phra Narai National Museum, Lopburi Province**. Master Project, M.Sc. Srinakharinwirot University.

Liangpornpan, S. (2004). **A Study on Potential of Resources for Eco-tourism in Songkhla Lagoon Area**. Bangkok : The Thailand research Fund.

Mo, W. (2016). **Chinese Tourists' Satisfaction Toward Tourism in Thailand**. Master Project, M.B.A. Siam University.

Sadhibndhammavit, S. (2011). **Expectations and Satisfaction of Thai Tourists Influencing Klong Lad Mayom Floating Market in Talingchan District,Bangkok**. Master Project, M.B.A. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

Samart, S. (2002). **Thai Tourists' Satisfaction and Behavior in Krabi Province.** Master Project, M.B.A. Srinakharinwirot University.

Sriprasert, P. (2013). **Behavior and Need of Halal Tourism in Andaman Gulf at Thailand for Muslim Tourist Investigators**. Bangkok : The Thailand research Fund.

Vol.26 No.4 October - December 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Sukanthasiriku, K. (2013). **The Quality Development of Cultural Tourism in North Eastern**. Nakhon Ratchasima : Suranaree University of Technology.

Thaveewong-olan, P. (2009). **Thai tourists' satisfactions on tourism of Phranakhornsriayuthaya Province**. Master Project, M.B.A. Bangkok University.

Wanichanugorn, W. (1997). **Ecotourism**. Bangkok : Tourism Authority of Thailand.